

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odvolání daru pro nouzi

Občanský zákoník zná dva výjimečné typy institutů, které prolomují zásadu pacta sunt servanda. Je jimi jednak odvolání daru pro nevděk[1], jednak odvolání daru pro nouzi, které bylo zavedeno nově.

K uplatnění tohoto institutu by mělo docházet pouze výjimečně, neboť dar je v zásadě neodvolatelný. Zákon stanovuje několik podmínek pro jeho aplikaci. Odvolat dar pro nouzi může dárce v případě, že po darování upadne do takové nouze, že není schopen zajistit nutnou výživu sobě a ani osobám, k jejíž výživě je dle zákona povinen. Dárce může po obdarovaném požadovat buď navrácení daru nebo zaplacení obvyklé ceny daru. [2]

Vzhledem k tomu, že jde o krajní prostředek, není možno požadovat navrácení daru za předpokladu, že lze řešit nepříznivou situaci dárce jinými prostředky. Je třeba podotknout, že se jedná o institut, který lze aplikovat pouze na fyzické osoby. Nelze tedy chápat ustanovení tak, že dárce - právnická osoba, by požadovala dar zpět z důvodu jejího úpadku či likvidace. [3] Z ustanovení občanského zákoníku, týkajících se odvolání daru plyne, že zákon pro odvolání daru pro nouzi nestanovuje žádnou lhůtu, na rozdíl od odvolání daru pro nevděk[4], do kdy možno se tohoto dovolat. Obdarovaný je tedy ponechán v nejistotě, zda jednou nenastane okamžik, kdy se dárce ocitne v nouzi a dar po něm bude požadovat zpět.

Odvolání daru pro nouzi je limitováno také tím, že v případě, že se obdarovaný dostane do stejné nouze jako dárce, nemá dárce právo po obdarovaném požadovat dar zpět. Rovněž právo odvolat dar zaniká, jestliže si dárce přivodil stav nouze úmyslně či z hrubé nedbalosti.[5] Ustanovení zabraňuje případnému zneužití možnosti odvolat dar v situaci, kdy dárce např. ukončí dobrovolně pracovní poměr[6] a ztratí schopnost se sám živit, popř. žije nezřízeným způsobem života (alkoholismus, gamblerství, drogová závislost).

Závěrem nelze opomenout také situaci, kdy dárce obdaruje více osob. Pokud dárce obdaroval více osob postupně, je povinna přispět dárce na nutnou výživu ta osoba, která byla obdarována poslední. Problém může nastat v případě, kdy dárce obdaroval také více osob, avšak současně. Zákon nespécifikuje, jak se bude obdobná situace řešit. Osobně se přikláním k názoru JUDr. Milana Hulmáka Ph.D., že bude nutno vycházet z toho, že „osoby jsou zavázány dílčím způsobem, a to poměrně k hodnotě jimi nabytých darů“. [7]

Mgr. Markéta Cibienová

e-mail: m.cibienova@seznam.cz

[1] Viz - dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[2] Ust. § 2068 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. (Dále jen „ObčZ“).

[3] HULMÁK a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vyd., C.H. Beck Praha, s. 18.

[4] Srov. ust. § 2075 ObčZ.

[5] Ust. § 2071 ObčZ.

[6] HULMÁK a kol., op. cit., s. 23.

[7] HULMÁK a kol., op. cit., s. 20.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)